

Content Analysis of Hedyehaye Asemani Books based on Health Education and Health Promotion Components

ARTICLE INFO

Article Type
Research Article

Authors
Mohammad Azimi *

How to cite this article

Mohammad Azimi. Content Analysis of Hedyehaye Asemani Books based on Health Education and Health Promotion Components. *Islamic Life Style*. 2022; 6(1):81-91

1. Assistant Professor, Department of Primary Education, Farhangian University, Tehran, Iran (Corresponding Author).

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: mohamadazimi86@yahoo.com

Article History

Received: 2021/12/22

Accepted: 2022/03/11

ABSTRACT

Purpose: In the system of the Islamic Republic of Iran, schools and religious education are given special importance, because the early stages of personality development and development during childhood and adolescence are stabilized and sometimes remain for life, so the purpose of this study is to analyze the content of health components And the promotion of the health of the books of Hedyehaye Asemani of the elementary school is based on the assumptions of the health system with an emphasis on education.

Materials and Methods: This descriptive study uses content analysis. The statistical population of this study was all third, fourth and fifth grade elementary textbooks for the academic year 2018-2019 (3 volumes). The research tool was Shanon Entropy. The content validity of this research was also confirmed by 12 experts in religious sciences and 8 specialists in health education. The content of the project is responsive (text of the books of Hedyehaye Asemani of the third, fourth and fifth grades of elementary school) and twelve main components and 58 sub-components of education. Health and health promotion were examined.

Findings: The results of Shannon's entropy content analysis showed that the study of the total of 3 books of Hedyehaye Asemani of the fourth, fifth and sixth elementary courses of the component of mental health with 443 cases had the highest frequency, and the least amount related to control and Prevention of diseases and disabilities with 1 abundance. And out of a total of 620 frequency components of health components in the fourth, fifth and sixth grade elementary school gift books, 31 items for physical health, 26 items for nutritional health, 3 items for environmental health, 6 items for environmental health, 24 items for Family health, 10 cases of safety incidents, 47 cases of physical activity, 443 cases of mental health, 17 cases of prevention of high-risk behaviors, 1 case of control and prevention of diseases, 1 case of disability, 11 cases of health Public and school health are mentioned.

Conclusion: The findings of abundance show that the highest normal coefficient among the health components in the fourth, fifth and sixth grades of the primary period related to the mental health component with the value (3.17) and the lowest coefficient of importance to control and prevent Diseases and disabilities are combined with a value of (0.01).

Keywords: Health Education, Health Promotion, Hedyehaye Asemani , Health System Assumptions, Elementary

تحلیل محتوای کتاب های هدیه های آسمانی بر اساس مولفه های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

محمد عظیمی*

استادیار، گروه آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

چکیده

هدف: در نظام جمهوری اسلامی ایران به مدارس و تربیت دینی، اهمیت ویژه داده می شود، زیرا مراحل اولیه رشد و تکوین شخصیت در دوران کودکی و نوجوانی تثبیت می شود و گاهی برای تمام عمر باقی می ماند بنابراین هدف این پژوهش تحلیل محتوای مولفه های بهداشت و ارتقای سلامت کتب هدیه های آسمانی دوره ابتدایی بر اساس مفروضه های نظام سلامت با تاکید بر آموزش است.

مواد و روش ها: در این مطالعه توصیفی از روش تحلیل محتوا استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش همه کتاب های پایه چهارم و پنجم و شش دوره ابتدایی سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ (۳ جلد کتاب) بود. ابزار پژوهش "آنتروپی شانون (Shanon)" (Entropy) بود. روایی محتوایی این پژوهش نیز توسط ۱۲ نفر از متخصصان علوم دینی و ۸ نفر از متخصصان آموزش بهداشت تایید شد که محتوای طرح از نظر پاسخگو (متن کتب هدیه های آسمانی پایه چهارم و پنجم و شش دوره ابتدایی) و دوازده مؤلفه اصلی و ۵۸ مؤلفه فرعی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ها: نتایج تحلیل محتوای آنتروپی شانون نشان داد که بررسی کل ۳ کتاب هدیه های آسمانی پایه چهارم، پنجم و شش دوره ابتدایی مولفه ی مربوط به سلامت روانی با ۴۴۳ مورد بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده، و کمترین مقدار مربوط به کنترل و پیشگیری از بیماری ها و معلولیت با ۱ فراوانی است. و از مجموع ۶۲۰ فراوانی مولفه های سلامت در کتاب هدیه های آسمانی پایه چهارم، پنجم و شش دوره ابتدایی، ۳۱ مورد به سلامت جسم، ۲۶ مورد به سلامت تغذیه، ۳ مورد به سلامت محیط، ۶ مورد به سلامت محیط زیست، ۲۴ مورد به سلامت خانواده، ۱۰ مورد به حوادث ایمنی، ۴۷ مورد به تحرک بدنی، ۴۴۳ مورد به سلامت روانی، ۱۷ مورد به پیشگیری از رفتار های پرخطر، ۱ مورد به کنترل و پیش گیری از بیماری ها، ۱ مورد به معلولیت، ۱۱ مورد به بهداشت عمومی و بهداشت مدرسه، اشاره شده است.

نتیجه گیری: یافته های حاصل از فراوانی نشان می دهند که بیشترین ضریب بهنجار در بین مولفه های سلامت در پایه چهارم، پنجم و شش دوره ابتدایی مربوط به مولفه سلامت روان با مقدار (۳/۱۷) و کمترین ضریب اهمیت به کنترل و پیشگیری از بیماری ها و معلولیت مجموعاً با مقدار (۰,۰۱) می باشد.

کلید واژه ها: آموزش بهداشت، ارتقای سلامت، هدیه های آسمانی، مفروضه های نظام سلامت، دوره ابتدایی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۰

*نویسنده مسئول: mohamadazimi86@yahoo.com

مقدمه

آموزش و پرورش مبدا توسعه کلان کشور است. برای توسعه باید از آموزش و پرورش شروع کرد و این خود نیازمند آن است که ما آموزش و پرورش توسعه یافته داشته باشیم. مساله آموزش نشان می دهد که بدون یک نظام آموزشی توسعه یافته، نمی توان به توسعه یافتگی نایل شد، و بدون تربیت نسل آینده نیز که هم توسعه یافته باشند و هم قطار توسعه را بر دوش ریل توانمندی های خود حمل کنند، دستیابی به توسعه میسر نمی شود. توسعه درون زا با اتکا بر توان داخلی و ظرفیت های درون سیستمی و با اتکای بر منابع مادی و معنوی و با رسیدن به مدلی بومی می تواند قابلیت اجرا داشته باشد و تداوم پیدا کند (۱).

آموزش سنگ بنای نوسازی انسانی است و نوسازی آموزشی یکی از ارکان مهم توسعه همه جانبه محسوب می شود. در همین راستا طراحی الگوی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مدارس و برنامه ریزی اصولی برای سلامت نسل آینده کشور یکی از شاخص های مهم و اصلی و زیر بنای توسعه کلان جامعه در همه ابعاد آن می باشد (۲).

یکی از نهاد های بسیار ارزشمند در جامعه که نقش بسیار مهمی در اشاعه و توسعه بهداشت و ارتقای سلامت را بر عهده دارد سازمان آموزش و پرورش می باشد. در این سازمان در سال های اخیر سعی بر آن شده است تا در مدارس به آموزش بهداشت توجه ویژه ای نمایند و آموزش مسائل بهداشتی در محتوای برنامه درسی گنجانیده شوند. لذا سرمایه گذاری در این بخش بنیادی به عنوان یک امر خطیر محسوب می شود (۳) به طوری که اگر آموزش مولفه های بهداشت را از سال های اولیه ی زندگی یک انسان آغاز کنیم، فردی مسئول و شایسته را در این زمینه تربیت کرده ایم و اگر این عمل در سطح گسترده صورت گیرد، در آینده نسلی را خواهیم داشت که رعایت مسائل بهداشتی را جزء لاینفک زندگی خود قرار می دهند (۴) فروید اعتقاد داشت اساس شخصیت انسان در اولین سال های زندگی پی ریزی می شود و اگر چه رویداد های بعدی زندگی تا اندازه ای رفتار فرد را تحت تأثیر قرار می دهد، ولی نمی تواند تأثیرات گذشته را به طور کامل از بین ببرد. حتی آدلر که با نظریه های فروید به طور کامل موافق نبود نیز بر این عقیده است که آنچه در اولین سال های زندگی پی ریزی می شود تا پایان عمر ادامه می یابد (۵).

بنابراین، آنچه در سال های اولیه ی زندگی به کودکان آموزش داده می شود، دارای اهمیتی فوق العاده است. چرا که شخصیت کودکان در این سال ها شکل می گیرد و آنچه که به آنان آموزش داده می شود، شخصیت آنان را می سازد. بر این اساس در برنامه های مربوط به آموزش بهداشت و به تبع آن ارتقای سلامت، دوره های آموزش عمومی از مهمترین و حساس ترین دوره های آموزشی به شمار می آیند.

مدارس محیطی ایده آل برای ارتقا سطح سلامت هستند و می تواند یک بستر مناسب برای یادگیری و تمرین رفتارهای مثبت بهداشتی فراهم آورند (۶) کودکان بخش زیادی از وقت خود را در مدرسه صرف می کنند در نتیجه مدارس پتانسیل اینکه یک دامنه پر قدرت نفوذ بر سلامت کودکان باشند را دارا هستند (۷). تلاش برای

دینی، کوشش‌ها و نیازهای دانش‌آموزان را در جهت صحیح هدایت و خواسته‌ها و تمایلات آنها را اصلاح می‌کنند و انسان‌هایی برای جامعه تربیت می‌کنند که قادر به بالندگی جامعه خودشان هستند. یکی از ضرورت‌های تربیت دینی ارائه راه حل عملی و برنامه‌ای جامع برای زندگی سالم پیش روی نسل امروز است؛ نسلی که می‌خواهد در دنیای امروز زندگی ارزشی داشته باشد، یعنی زندگی عزتمندی که نه تنها احساس حقارت و کمبود شخصیت نکنند، بلکه با سربلندی، حضوری مؤثر در جامعه داشته باشند و به رضایت درونی برسند. این آموزش باید با زندگی دانش‌آموزان پیوند یابد و با آن درآمیزد (۱۶) لذا باید اذعان کرد که جریان تعلیم و تربیت دینی از طریق نهادهای رسمی، یکی از مهمترین و شاید هدفمندترین بخشهای تعلیم و تربیت است که تأثیر آن را به گونه‌ای همه‌جانبه می‌توان در تمام ابعاد جسمانی، عقلانی، عاطفی، معنوی و اخلاقی برای دستیابی به انسان کامل مورد بحث قرارداد، چرا که این نهاد به مدت دوازده سال به صورت دوسویه و رودر رو، ارتباطی نزدیک و زنده را با مخاطب خود ایجاد می‌کند. بنابراین مسئولان به منظور محقق ساختن شرایط مطلوب برای پرورش نسلی با ایمان و مذهبی، موظف اند با فراهم کردن برنامه اصولی، امکان شکوفا کردن استعدادهای نهفته دانش‌آموزان و تربیت فطرت خداجوی آنان و هدایت آنها به سوی کمال الهی را فراهم آورند (۱۷)

با توجه به جایگاه تربیت دینی، امروزه، درس دینی جزء جدایی‌ناپذیر برنامه درسی مدارس کشور ما به شمار می‌رود و اهمیت این ماده درسی حتی پیش از انقلاب هم به خوبی احساس میشده است و کسانی بوده اند که با تلاش‌های آنان، نهاد آموزش و پرورش رسمی آن زمان کشور را به گنجانیدن ماده درسی با عنوان «تعلیمات دینی» مجاب میکرده اند (۱۵) عواملی همچون کتابهای درسی دینی هر یک دارای سهم ویژه‌ای در تأثیرگذاری بر دانش‌آموزان بوده است (۱۸) کتابهای درسی، دانش‌آموزان را در معرض عقاید و افکار گوناگون قرار می‌دهند (۱۹) از این رو کتابهای «هدیه‌های آسمان» با هدف آشنایی دانش‌آموزان با مفاهیم دینی و ایجاد نگرش و باور مذهبی در آنان، جزء اساسی ترین دروس دوره ابتدایی به شمار می‌روند. از آنجا که دوره ابتدایی بهترین فرصت برای تربیت دینی کودک است، میتوان به سهولت مطالب و نکات اخلاقی پیچیده را به صورت عینی در قالب داستانها، تمثیلهای و اشعار ساده به کودکان آموزش داد. بنابراین برنامه ریزی در محتوای این کتابها بسیار مهم و حساس است (۲۰) در ایران بیشتر فعالیتهای آموزشی در چارچوب کتابهای درسی صورت می‌گیرند و اکثر تجربه‌های آموزشی دانش‌آموزان و معلمان، بر محور آن سازماندهی میشوند و کتاب درسی نماد برنامه درسی رسمی و یکی از مهمترین منابع یادگیری دانش‌آموزان در طول نظام آموزشی است (۲۱) با تحلیل محتوای کتابهای درسی، نقاط قوت و ضعف محتوا آشکارتر می‌شود و ضرورت ایجاد یک برنامه استاندارد و سازمان یافته، بیشتر احساس می‌شود. به همین دلیل اهمیت کتابهای درسی تنها از جنبه ابزار آموزشی مطرح نیست، بلکه کاربرد گسترده آنها در مدارس، دانش‌آموزان را در معرض عقاید، ایده‌ها و افکار گوناگونی قرار می‌دهند و می‌توانند به مثابه ابزاری اولیه برای شکل دهی به نگرشها و رفتارها عمل کنند (۲۲)

جلوگیری از رفتارهای آسیب رسان سلامت بهتر است که در سنین پایین تر شروع شود تا در بزرگسالی مجبور به تلاش برای تغییر عادت‌های تثبیت شده نشود (۸) مدارس می‌توانند نقش بسیار مهمی در بهبود سلامت کودکان که در نتیجه منجر به تبدیل شدن آنها به بزرگسالان سالم خواهند شد بازی کنند. کودکان و نوجوانان به طور کلی پنج روز در هفته و از نظر تقویمی بیشتر طول سال در مدرسه حضور دارند. علاوه بر مهارت‌های آکادمیک دانش‌آموزان هم چنین انتظارات فرهنگی و مهارت‌های اجتماعی که رفتارهای بهداشتی را به شکلی قوی تحت تأثیر قرار می‌دهند، یاد می‌گیرند (۹).

همچنین تامین سلامت برای شهروندان از وظایف اولیه دولت هاست. ضرورت این امر در دهه‌های اخیر افزون تر شده است. توسعه زندگی شهری، رشد جمعیت و کاهش منابع، بروز بیماری‌های جدید، نزدیک شدن ارتباط کشورها و در هم ریختن مرزهای جغرافیایی و گره خوردن سرنوشت ساکنان کره خاکی به یکدیگر از جمله دلایل هستند (۱۰) قوانین اساسی کشورها، از جمله قانون جمهوری اسلامی ایران و پیمان نامه‌های بین‌المللی بر توسعه بهداشت در جهان تأکید دارند (۱۱) بر اساس گزارش‌های سالانه یونسف، اقدامات انجام شده در طول ربع قرن گذشته، ایران را در جایگاهی شایسته از نظر دستیابی به شاخص‌های جهانی قرار داده است. ریشه‌کنی بسیاری از بیماری‌ها، تامین آب آشامیدنی، سراسری شدن واکسیناسیون در کل کشور، افزایش امید به زندگی و کاهش میزان مرگ و میر کودکان از جمله این دستاوردها می‌باشند. به طور قطع آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در دست یابی به موفقیت‌های فوق‌نقش تعیین کننده دارند. خصوصاً آموزش کودکان و نوجوانان که سرمایه‌های امروز و فردای جامعه می‌باشند (۲).

سنین دبستانی که آموزش‌های پایه در آن صورت می‌گیرد دوران مهمی از زندگی محسوب میشود و در این مرحله از زندگی تغذیه و سلامت به منظور حداکثر استفاده از فرصت‌های آموزشی اهمیت پیدا می‌کند (۱۲) شکی نیست اگر کودکان در آموزش بهداشت سهیم شوند و نقش فعالی را به عهده بگیرند خود به درک بهتری از این مفاهیم خواهند رسید (۱۳).

یکی از قلمروهای حساس و تأثیرگذار در این دوره، تربیت دینی است. بر این اساس، کمک به تربیت دینی کودک به منظور ایجاد سلامت معنوی در او، در ارتباط متقابل با دیگر جنبه‌های رشد صورت می‌گیرد. آشنایی کودک با مفاهیم دینی از همان سنین کودکی، تأثیر بسیار بر شخصیت او میگذارد و به زندگی آینده او جهت می‌دهد (۱۴) چرا که کودکی، آغاز حرکت و تلاش برای زیستن است؛ مرحله‌ای است که باید آن را به خودی خود به رسمیت شناخت. کودک، انسانی است مستقل با احساسات و خصوصیات خوب انسانی. با این همه کودکی مقدمه نوجوانی و جوانی مقدمه بزرگسالی است و اساس زندگی بزرگسالی به کیفیت دوره کودکی بستگی دارد. این کیفیت نیز به چگونگی تعلیم و تربیت در این دوران بستگی کامل دارد. در این دوره است که شخصیت، منش و رفتار کودک و رشد جسمانی، عقلانی و فرهنگی وی بر اثر ارتباط با سایرین شکل می‌گیرد (۱۵) ارزشها و باورهای

مواد و روش ها

در این تحقیق از روش تحلیل محتوا استفاده شده است. واحد تحلیل صفحات (متون، پرسش ها، تمرین ها و تصاویر) بود. برای تحلیل محتوا مراحل مختلفی طی می شود. از جمله این مراحل می توان سه مرحله عمده زیر را ذکر نمود:

۱- مرحله قبل از تحلیل (آماده سازی و سازمان دهی)

۲- بررسی مواد (پیام)

۳- پردازش نتایج (۲۶).

کانون توجه این پژوهش بر مرحله سوم تحلیل محتوا یعنی پردازش داده های جمع آوری شده از پیام می باشد. یعنی پس از رمزگذاری پیام و مقوله بندی آن، اطلاعات بدست آمده تحلیل شدند. امروزه، فنون بسیاری در این خصوص ارائه شده است که اساس آن ها بر درصد گیری از فراوانی مقوله ها می باشد. این دسته از فنون دارای مشکلات ریاضی خاص خود می باشند که نتایج آن ها را کم اعتبار خواهد کرد. در این پژوهش تلاش شده است از روش جدیدی که بر گرفته از نظریه سیستم هاست، برای پردازش نتایج استفاده شوند. این روش "آنتروپی شانون" می باشد که پردازش داده ها را در بحث تحلیل محتوا با نگاه جدید و به صورت کمی و کیفی مطرح می کند. بر اساس این روش تحلیل داده ها، در تحلیل محتوا بسیار قوی تر و معتبرتر عمل می کند. آنتروپی در تئوری اطلاعات، شاخصی است برای اندازه گیری عدم اطمینان که به وسیله، یک توزیع احتمال بیان می شود. بر اساس این روش که به مدل جبرانی مشهور است، محتوای طرح از نظر پاسخگو (متن کتب هدیه های آسمانی پایه سوم، چهارم و پنجم دوره ابتدایی) و دوازده مؤلفه اصلی و ۵۸ مؤلفه فرعی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت مورد بررسی قرار گرفت. روایی مؤلفه های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت با استفاده از نظرات متخصصان حیطه سلامت و برنامه درسی سنجیده شده است. برای اطمینان از صحت و درستی از نتایج تحلیل ها، اسناد بالادستی علاوه بر محقق؛ ۱۲ نفر از متخصصان علوم دینی و ۸ نفر از متخصصان آموزش بهداشت نیز مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت و به منظور برداشت یکسان از فرم تحلیل محتوا، همکاران پژوهش در ارتباط با آموزش بهداشت، مؤلفه های آن و واحدهای تحلیل با یکدیگر هماهنگ شدند.

در ابتدا پیام بر حسب مقوله ها به تناسب هر پاسخگو در قالب فراوانی شمارش می شود. براساس داده های جدول فراوانی مراحل زیر به ترتیب انجام می شود.

مرحله اول: ماتریس فراوانی های جدول فراوانی باید بهنجار شوند که برای این کار از این رابطه استفاده می شود:

$$P_{ij} = \frac{F_{ij}}{\sum_{i=1}^m F_{ij}} \quad (i=1, 2, 3, \dots, m, j=1, 2, \dots, n)$$

F = مؤلفه فراوانی

P = فراوانی ماتریس شده هنجار

= i پاسخگو شماره

= n مؤلفه تعداد

= m پاسخگو تعداد

j = مؤلفه شماره

بنابراین بر اساس، ناکارآمدی روشهای مرسوم، پایین بودن سطح سواد سلامتی معلمان، ناکارآمد بودن محتوای کتب های درسی موجود لزوم تغییر آن و استفاده از شیوه های آموزش اثربخش آموزش بهداشت نمود بیشتری پیدا می کند. همانطور که بیان گردید برای ایجاد تغییر و تحول و به منظور جلوگیری از بیماری ها و ارزش قایل شدن به بهداشت و سلامت نیروی انسانی کارآمد که مد نظر طرح تحول بنیادین و طرح تحول نظام سلامت است بایستی به آموزش روش های بهداشت به اقشار مختلف جامعه به ویژه دانش آموزان در سنین پایین توجه وافر نمود. از آنجایی که نظام مدرسه تأثیری مستقیم بر کودکان و نوجوانان و تأثیر غیر مستقیم بر بزرگسالان دارد، به نظر می رسد استفاده بهینه از آموزش بهداشت در دوره دبستان یکی از سهل الوصول ترین راههای آموزش عمومی به مردم است. همانطور که بوسچنر (۲۰۱۳) بیان می کند نگرش های بهداشتی که در دوران کودکی شکل می گیرند مادام العمر و تغییرناپذیر هستند و در این راستا گنجاندن مفاهیم پایه و عمیق بهداشت و سلامت در اسناد بالادستی و به تبع آن دروس مقاطع تحصیلی باعث می شود که دانش آموزان از ابتدا و در زمان تکوین و شکل گیری شخصیت اجتماعی شان به عنوان شهروندان آینده، رعایت بهداشت و ارتقای سلامت را به عنوان یک مسئولیت انسانی و اخلاقی در وجود خود نهادینه کنند. پس آشکار است که موفقیت در تربیت بهداشت دانش آموزان در مدارس بدون تدوین برنامه ای به منظور افزایش سواد سلامت آنها در دوره ابتدایی میسر نخواهد بود. پس آشکار است که موفقیت در تربیت بهداشت دانش آموزان در مدارس بدون تدوین برنامه ای به منظور افزایش سواد سلامت آنها در دوره ابتدایی شدنی نخواهد بود (۲۳). از آن جا که پژوهش حاضر نیز بر چند مؤلفه و شاخص گوناگون متمرکز بود و دوره ابتدایی مهم ترین دوره در تکوین شخصیت افراد میباشد، اگر به درستی و با همکاری دست اندرکاران اعمال شود. می تواند نظریه فوق را محقق سازد و افزایش امید به زندگی را به دنبال داشته باشد. در واقع دوره ابتدایی، دوره ای از تحصیل است که اساس دوره های بالاتر آموزشی و تجربیات دانش آموزان می باشد (۲۴). به عبارتی، مهم ترین دوره تحصیلی در تمام نظام های آموزش و پرورش جهان، دوره ابتدایی است، زیرا بیشترین شکل گیری شخصیت و رشد همه جانبه فرد، در این دوره صورت می گیرد. دوره ابتدایی، در رشد مفاهیم و معانی اموری که کودک در زندگی روزمره با آن ها مواجه است، نقش مهمی بر عهده دارد. این دوره تدوام بخش تکوین شناختی، زیستی و اجتماعی کودک می باشد و دوره ای است که در آن، فرصت و موقعیت مناسبی برای تحصیل، تربیت و یادگیری شیوه ارتباط صحیح با دیگران برای کودک فراهم می گردد و استعداد های هر کودک به تدریج شکوفا می شود (۲۵)

بنابراین تهیه الگوی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت برای دانش آموزان در دوره دبستان کشور قدمی در جهت استاندارد کردن این آموزش ها و ارتقای سطح سلامت مورد انتظار جامعه است. امید است با تدوین این الگو و ورود آن به مدارس ابتدایی کشور، شاهد جامعه ای سالم تر و شاداب تر باشیم.

زندگی شروع شود تا از بروز بسیاری از بیماری ها و ناتوانی های جسمی و روحی جلوگیری کند. برای رسیدن به این هدف باید از اصول و آموزش های لازم در قوانین تصویب و در قالب آن به افراد آموزش داده شود. در این پژوهش ۱۲ مولفه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در نظر گرفته شد که طبق مطالعات پیشین هر یک از این مولفه ها طی فرایند شاخص سازی شامل خرده مولف هایی می شوند که در جدول زیر ارائه شده اند. برای تدوین مولفه ها و شاخص های این پژوهش، از مطالعات پژوهشی حلم سرشت و دل پیشه (۱۳۸۸)؛ شاه حسینی (۱۳۹۵)؛ شادری (۱۳۹۴)؛ اسکندری (۱۳۹۴)؛ جامیسون (۲۰۰۱)؛ اکرمی (۲۰۰۴)؛ لاسون (۲۰۰۳) و... استفاده شد. البته از آن جا که تاکنون پژوهشی به طور مستقل آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در متون کتب هدیه های آسمانی چهارم و پنجم و شش دوره ابتدایی را بررسی نکرده است، برای تهیه مولفه ها و شاخص های پژوهش از تحقیقات مختلف پیشین در زمینه های مولفه ها و شاخص های مورد نظر، آرای پزشکان، کارشناسان بهداشت و کتاب استفاده شد. پس از مشخص شدن شاخص های اندازه گیری مولفه های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، اطلاعات بر اساس مدل آنتروپی شانون جمع آوری و تجزیه و تحلیل شدند و بر اساس همین مدل، میزان توجه به هر یک از مولفه های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در متون متن کتب هدیه های آسمانی پایه چهارم و پنجم و شش دوره ابتدایی بررسی شد.

یافته ها
یافته های این پژوهش شامل تحلیل کمی و کیفی متون کلیه کتب متون کتب هدیه های آسمانی چهارم و پنجم و شش دوره ابتدایی بر اساس مؤلفه های نظام سلامت می باشد. ابتدا مجموعه فراوانی های به دست آمده بر حسب هر مؤلفه تهیه گردیده و براساس مرحله اول روش آنتروپی شانون به صورت داده های بهنجار شده در آمده اند. تا بدین طریق مشخص شود که بطور کلی بیش ترین میزان توجه و اهمیت به کدام مؤلفه تعلق دارد.

مرحله دوم: بار اطلاعاتی هر مقوله را محاسبه کرده و در ستون های مربوط قرار می دهیم و برای این منظور از رابطه زیر استفاده می شود:

$$E_j = -k \sum_{i=1}^m [p_{ij} \ln p_{ij}] \quad (i=1, 2, 3, \dots, m, j=1, 2, \dots, n) \quad k = \frac{1}{\ln M}$$

E_j = بار اطلاعاتی

P = هنجار شده ماتریس فراوانی

i = شماره پاسخگو

m = تعداد پاسخگو

j = شماره مولفه

\ln = لگاریتم

n = تعداد مولفه

مرحله سوم: با استفاده از بار اطلاعاتی نشانگرها، ضریب اهمیت هر یک از نشانگرها محاسبه می شود. هر نشانگری که دارای بار اطلاعاتی بیشتری باشد از درجه اهمیت W_j بیشتری برخوردار است.

$$W_j = \frac{E_j}{\sum_{j=1}^m E_j}$$

E_j = بار اطلاعاتی

W_j = درجه اهمیت

j = شماره مولفه

n = تعداد مولفه

لازم به ذکر است، در محاسبه JE مقادیر $J_i P$ که برابر صفر باشد به دلیل بروز خطا و جواب بی نهایت در محاسبات ریاضی با عدد بسیار کوچک 0.00001 جایگزین شده است. JW شاخصی است که ضریب اهمیت هر مقوله را در یک پیام، با توجه به شکل پاسخگو ها، مشخص می کند. از طرفی با توجه به بردار W ، مقوله های حاصل از پیام را نیز رتبه بندی کرده ایم (۲۷).

در این پژوهش سعی شد مولفه های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در متون متن کتب هدیه های آسمانی پایه چهارم و پنجم و شش دوره ابتدایی آموزش بررسی شود. به نظر هیروشی (۱۳۹۱) عادات مربوط به بهداشت و سلامت باید از همان دوره های اولیه

جدول ۱. توزیع فراوانی توجه به مفروضه های سلامت در کتب هدیه های آسمانی پایه سوم، چهارم و ابتدایی

فراوانی		مؤلفه ها			خرده شاخص	شاخص
مجموع فراوانی شاخص	مجموع هر خرده فراوانی	هدیه سال ششم ابتدایی	هدیه سال پنجم ابتدایی	هدیه سال چهارم ابتدایی		
	۱	۱	۰	۰	سیستم های بدن	
۳۱	۲۸	۲۱	۱	۶	چرخه حیات	سلامت جسم
	۲	۲	۰	۰	مراقبت از اندام	
۲۶	۱	۱	۰	۰	آشنایی با مواد غذایی	سلامت تغذیه

	۰	۰	۰	نیاز های تغذیه ای	
	۳	۰	۲	پوشش گیاهی	
	۶	۰	۰	پوشش جانوری	
	۶	۰	۰	انرژی	
	۶	۳	۴	پایش رشد	
	۲	۱	۱	الگوی تغذیه ای	
	۰	۰	۰	بهداشت مواد غذایی	
	۰	۰	۰	بهداشت آب	
۳	۳	۰	۳	بهداشت هوا	سلامت محیط
	۰	۰	۰	بهداشت خاک	
	۶	۱	۰	آلودگی صوتی	
۶	۰	۰	۰	زباله و دفع آن	سلامت محیط
	۰	۰	۰	مبارزه با بندپایان و جوندگان	زیست
	۰	۰	۰	فاضلاب و دفع بهداشتی	
	۸	۶	۲	جمعیت	
	۰	۰	۰	سلامت نوجوان	
۲۴	۹	۰	۱	مراقبت از کودکان	سلامت خانواده
	۲	۰	۰	مراقبت های دوران بارداری	
	۵	۱	۴	مراقبت روابط خانوادگی	
	۰	۰	۰	پیشگیری از حوادث در منزل	
	۰	۰	۰	پیشگیری از حوادث در مدرسه	
۱۰	۱۰	۳	۵	پیشگیری از حوادث در جامعه	حوادث ایمنی
	۰	۰	۰	مقابله با بلایای طبیعی	
	۰	۰	۰	کمک های اولیه و بهداشت محیط کار	
	۱۲	۱۰	۲	اهمیت تحرک بدنی و تناسب اندام	
	۱	۰	۱	انواع ورزش ایمنی و قوانین آن	
	۷	۳	۳	اهمیت بازی و انواع آن	
۴۷	۲	۰	۲	مهارت های حرکتی	تحرک بدنی
	۰	۰	۰	حرکات اصلاحی	
	۰	۰	۰	مواد نیروزا	
	۲۵	۲۵	۰	بهداشت و تغذیه ورزشی	
	۵۷	۴۰	۰	شناخت خود و عزت نفس	
	۱۱۵	۴۱	۱۷	احساسات و عواطف	
۴۴۳	۹۵	۹۰	۵	تصمیم گیری	سلامت روانی
	۱۳۶	۷۰	۱۳	برقراری ارتباط	
	۱۴	۸	۶	تفکر نقاد	
	۲۶	۱۳	۴	روابط همسالان	
	۳	۰	۲	عادات ناسالم	
	۰	۰	۰	اعتیاد	
۱۷	۰	۰	۰	مواد مخدر و انواع آن	پیشگیری از رفتار های پرخطر
	۳	۳	۰	اثرات سیگار در بدن	
	۱۱	۰	۷	خشونت	
	۰	۰	۰	ایدز	
۱	۱	۰	۰	سلامت و بیماری	

				مراقبت از بیمار	کنترل و پیش گیری از بیماری ها
				آشنایی با بیماری ها	
				اهمیت معلولیت	
۱	۰	۰	۰	پیشگیری و کمک به افراد معلول	معلولیت
	۱	۰	۰	انواع معلولیت	
	۲	۰	۲	فعالیت مدرسه و محله	
۱۱	۵	۳	۰	عوامل اجتماعی و بهداشت عمومی	بهداشت عمومی و بهداشت مدرسه
	۴	۲	۲	سلامت فردی	
	۰	۰	۰	سلامت تغذیه ای	
۶۲۰	۶۲۰	۳۴۹	۸۷	۱۷۴	جمع کل

به تحرک بدنی، ۴۴۳ مورد به سلامت روانی، ۱۷ مورد به پیشگیری از رفتار های پرخطر، ۱ مورد به کنترل و پیش گیری از بیماری ها، ۱ مورد به معلولیت، ۱۱ مورد به بهداشت عمومی و بهداشت مدرسه، اشاره شده است.

جدول فوق نشان می دهد که از بررسی کل ۳ کتاب هدیه های آسمانی پایه چهارم، پنجم و شش دوره ابتدایی مولفه ی مربوط به سلامت روانی با ۴۴۳ مورد بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده، و کمترین مقدار مربوط به کنترل و پیشگیری از بیماری ها و معلولیت با ۱ فراوانی است. و از مجموع ۶۲۰ فراوانی مولفه های سلامت در کتاب هدیه های آسمانی پایه چهارم، پنجم و شش دوره ابتدایی، ۳۱ مورد به سلامت جسم، ۲۶ مورد به سلامت تغذیه، ۳ مورد به سلامت محیط، ۶ مورد به سلامت محیط زیست، ۲۴ مورد به سلامت خانواده، ۱۰ مورد به حوادث ایمنی، ۴۷ مورد

جدول ۲. داده های بهنجار شده جدول ۱ (pi)

کتاب های درسی			مولفه ها		شاخص
هدیه سال ششم	هدیه سال پنجم	هدیه سال چهارم	خرده شاخص	شاخص	
۰.۱۰۰	۰	۰	سیستم های بدن	سلامت جسم	
۰.۱۸۷	۰.۰۳۸	۰.۴۰۰	چرخه حیات		
۰	۰	۰	مراقبت از اندام		
۰.۰۶۷	۰	۰	آشنایی با مواد غذایی		
۰	۰	۰	نیاز های تغذیه ای	سلامت تغذیه	
۰	۰.۲۲۲	۰	پوشش گیاهی		
۰	۰	۰.۰۸۰	پوشش جانوری		
۰.۲۵۰	۰	۰.۲۰۷	انرژی		
۰.۰۹۴	۰.۰۷۳	۰	پایش رشد	سلامت محیط	
۰.۰۲۲	۰.۰۱۵	۰	الگوی تغذیه ای		
۰.۰۴۳	۰	۰	بهداشت مواد غذایی		
۰	۰	۰	بهداشت آب		
۰	۰.۰۶۲	۰	بهداشت هوا	سلامت محیط زیست	
۰	۰	۰	بهداشت خاک		
۰	۰	۰.۳۵۷	آلودگی صوتی		
۰	۰	۰	زباله و دفع آن		
۰	۰	۰	مبارزه با بندپایان و جوندگان	سلامت خانواده	
۰	۰	۰	فاضلاب و دفع بهداشتی		
۰.۰۰۹	۰.۰۱۷	۰	جمعیت		

سلامت نوجوان	۰	۰	۰
مراقبت از کودکان	۰	۰	۰
مراقبت های دوران بارداری	۰	۰	۰
مراقبت روابط خانوادگی	۰	۰	۰
پیشگیری از حوادث در منزل	۰	۰	۰
پیشگیری از حوادث در مدرسه	۰	۰	۰
پیشگیری از حوادث در جامعه	۰	۰	۰
مقابله با بلایای طبیعی	۰	۰	۰
کمک های اولیه و بهداشت محیط کار	۰	۰	۰
اهمیت تحرک بدنی و تناسب اندام	۰	۰	۰
انواع ورزش ایمنی و قوانین آن	۰	۰	۰
اهمیت بازی و انواع آن	۰	۰	۰
مهارت های حرکتی	۰	۰	۰
حرکات اصلاحی	۰	۰	۰
مواد نیروزا	۰	۰	۰
بهداشت و تغذیه ورزشی	۰	۰	۰
شناخت خود و عزت نفس	۰	۰	۰
احساسات و عواطف	۰	۰	۰
تصمیم گیری	۰	۰	۰
برقراری ارتباط	۰	۰	۰
تفکر نقاد	۰	۰	۰
روابط همسالان	۰	۰	۰
عادات ناسالم	۰	۰	۰
اعتیاد	۰	۰	۰
مواد مخدر و انواع آن	۰	۰	۰
اثرات سیگار در بدن	۰	۰	۰
خشونت	۰	۰	۰
ایدز	۰	۰	۰
سلامت و بیماری	۰	۰	۰
مراقبت از بیمار	۰	۰	۰
آشنایی با بیماری ها	۰	۰	۰
اهمیت معلولیت	۰	۰	۰
پیشگیری و کمک به افراد معلول	۰	۰	۰
انواع معلولیت	۰	۰	۰
فعالیت مدرسه و محله	۰	۰	۰
عوامل اجتماعی و بهداشت عمومی	۰	۰	۰
سلامت فردی	۰	۰	۰
سلامت تغذیه ای	۰	۰	۰

جدول (۲) نشان می دهد که بیشترین ضریب بهنجار در بین مولفه های سلامت در پایه چهارم ، پنجم و شش دوره ابتدایی مربوط به مولفه سلامت روان مجموعاً (۰/۴۷۲+۰/۰۰+۰/۰۲۴+۰/۰۵۲+۰/۰۱۶+۰/۰۳۳+۰/۰۲+۰/۰۲۳+۰/۰۰+۰/۰۰۶+۰/۰۶۰) می باشد.

جدول (۲) نشان می دهد که بیشترین ضریب بهنجار در بین مولفه های سلامت در پایه چهارم ، پنجم و شش دوره ابتدایی مربوط به مولفه سلامت روان مجموعاً (۰/۴۷۲+۰/۰۰+۰/۰۲۴+۰/۰۵۲+۰/۰۱۶+۰/۰۳۳+۰/۰۲+۰/۰۲۳+۰/۰۰+۰/۰۰۶+۰/۰۶۰) می باشد.

نتیجه گیری

آموزان دوره ابتدایی نشان می دهد، و خلاء آموزش بهداشت و سلامت در محتوای کتابهای مدارس این دوره شدیداً احساس می گردد. به طوری که کتابهای درسی به ندرت شامل دانش و مهارت های حیاتی که برای آموزش مفایم و مفروضه های بهداشت و ارتقای سلامت میباشد و یافته های حاکی از این است که کیفیت محتوا گاهی نامناسب بوده و نیاز به بهبود دارد و برخی کتابهای درسی حاوی محتوای ناکافی و یا اطلاعات بهداشتی منسوخ یا نادرست هستند.

کتابهای دوران ابتدایی می توانند نگرش ها و عاداتی دوران کودکی را تشکیل و در تصمیم گیری های دوران بزرگسالی نقش بسزایی ایفا می کنند؛ از این رو متون کتب دوره ابتدایی باید به گونه ای مرتبط، سودمند و موثر در آموزش طراحی، اجرا و ارزشیابی شوند. به طوری که پاسخگوی نیازهای عاطفی، اجتماعی و ارضای حس کنجکاوی افراد بوده و امکان شناخت لازم از خود، دنیای پیرامون، ارزش ها را به آنها بدهد و در آنها امید و آرامش ایجاد کند. به طور کلی، نتایج حاصل از تحلیل کمی و روش آماری مورد استفاده، نشان می دهد که بیشترین فراوانی متعلق به مولفه سلامت روان می باشد. ضمن اینکه به هر یک از مولفه های نظام سلامت به صورت متوازن مورد توجه قرار نگرفته اند و کتب هدیه های آسمانی به یک نسبت مولفه های آموزش سلامت را تحت پوشش قرار نداده اند. در مجموع، می توان نتیجه گرفت که به برخی از مولفه های نظام سلامت در محتوای کتابهای درسی رسمی، کمتر و یا اصلاً توجهی نشده است و این در حالی است که طراحی، تدبیر و اجرای برنامه های توسعه در بعد بهداشتی، بیش از هر چیز به آموزش سلامت وابسته است توجه به اهمیت مولفه های تحول نظام سلامت و تأکید بر اجرای این اهداف و عناصر کتابهای درسی هدیه های آسمان پیشنهاد می گردد، محتوای برنامه درسی تهیه شده، کاملاً طبق بودجه بندی هدف-محتوا، در مرحله طراحی برنامه درسی کتابهای هدیه های آسمانی باشد تا محتوا بیشترین انطباق را با مولفه های تحول نظام سلامت داشته باشد همچنین در تدوین کتابهای هدیه های آسمانی به حفظ تعادل در مفروضه های نظام سلامت در دوره ابتدایی توجه بیشتر به عمل آید تا رفتار معنوی و مذهبی فراگیران به طور مناسب پرورش یابد.

تشکر و قدردانی: نویسندگان بر خود لازم می دانند از تمامی اساتید دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی و آموزش بهداشت و ارتقای سلامت دانشگاه تبریز که ما را در این پژوهش یاری نمودند تقدیر و تشکر به عمل آورند.

تأییدیه اخلاقی: در این پژوهش تمامی اصول اخلاقی مرتبط از جمله محرمانه بودن پرسشنامه ها و رضایت آگاهانه شرکت کنندگان در پژوهش رعایت شده است.

تعارض منافع: هیچ گونه تعارض منافی وجود ندارد.

حمایت مالی: این پژوهش بدون هیچ گونه حمایت مالی انجام شد

محتوای آموزشی یکی از عناصر مهم در نظام آموزشی است که نیاز به توجهی روزافزون و پیوسته دارد، زیرا محتوای که در ذهن و افکار دانش آموزان جای می گیرد و ذهن آنها را درگیر می سازد و در ساختن نگرش و رفتار آنها تأثیرگذار است؛ بنابراین لازم است برای هر جزء کلمات، جملات و مفاهیمی که در کتابهای آموزشی مطرح میشود و قرار است بخشی از آینده دانش آموزان را بسازد، به صورت عمیق و دقیق برنامه ریزی شود. در این میان باید به سند برنامه درسی ملی که موثق ترین منبع در امر انتخاب محتوای آموزشی و تربیتی است، توجه و دقت کافی به عمل آید. هدف پژوهش حاضر تحلیل محتوای کتابهای هدیه آسمان پایه چهارم تا ششم دوره ابتدایی (۶۲۰) از نظر میزان همخوانی آنها با مولفه های تحول نظام سلامت بوده است. نتایج نشان داده که در متن کتابهای هدیه آسمان پایه چهارم تا ششم ابتدایی مولفه ی مربوط به سلامت روانی با ۴۴۳ مورد بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده، و کمترین مقدار مربوط به کنترل و پیشگیری از بیماری ها و معلولیت با ۱ فراوانی است. و از مجموع ۶۲۰ فراوانی مولفه های سلامت در کتاب هدیه های آسمانی پایه چهارم، پنجم و شش دوره ابتدایی، ۳۱ مورد به سلامت جسم، ۲۶ مورد به سلامت تغذیه، ۳ مورد به سلامت محیط، ۶ مورد به سلامت محیط زیست، ۲۴ مورد به سلامت خانواده، ۱۰ مورد به حوادث ایمنی، ۴۷ مورد به تحرک بدنی، ۴۴۳ مورد به سلامت روانی، ۱۷ مورد به پیشگیری از رفتارهای پرخطر، ۱ مورد به کنترل و پیش گیری از بیماری ها، ۱ مورد به معلولیت، ۱۱ مورد به بهداشت عمومی و بهداشت مدرسه، اشاره شده است.

در مجموع از نتایج ذکر شده میتوان اینگونه استنباط کرد که این کتابها در زمینه شایستگی های پایه روند کیفیتی رو به بهبودی داشته اند و نظر توجه به سلامت روان و ترک بدنی که در مولفه های تحول نظام سلامت از محوریت مرکزی برخوردار است در حد مطلوبی توزیع شده اند و همچنین مولفه های سلامت جسم و سلامت خانواده هم از جایگاهی نسبتاً خوب برخوردارند، اما توجه به سلامت محیط زیست، سلامت محیط، حوادث ایمنی، رفتارهای پرخطر، کنترل و پیشگیری از بیماری ها و معلولیت در حد مطلوب نیست و لازم است توجه به این مولفه ها مورد توجه دست اندرکاران و مولفان کتابهای درسی قرار گیرد. نارسایی موجود در توجه به مولفه های تحول نظام سلامت میتواند بخشهای گوناگون آموزشی دوره ابتدایی را تحت الشعاع قرار دهد و آثار و پیامدهای نامطلوبی ایجاد کند. بررسی پژوهش های انجام یافته نازک تبار و همکاران (۲۸)، رنج دوست (۲۹)، حسینی مهر (۳۰) و یزدیان (۳۱) درباره مولفه های سلامت تأثیر مثبت آنها را در توانمند سازی سلامت و کاهش بیماری ها را نشان می دهند. با این حال تحقیقات محدودی که در داخل کشور انجام یافته است، فقدان و کمبود آموزش بهداشت و سلامت را در محتوای کتابهای درسی هدیه آسمانی دانش آموزان دوره ابتدایی نشان داده اند. لذا با توجه به اینکه محتوای برنامه های درسی هدیه های آسمانی دارای میانی، ویژگی ها و عناصر خاص خودمی باشند و تحقیقات انجام یافته فقدان این مهارت ها را در محتوای کتابهای درسی دانش

References

- Rafiei Far, Sh, Ahmadzadeh Asl, M, Sharifi, M. et al. A Comprehensive Health Education System for Patients in Iran, Institute for Researchers Without Borders, Tehran. ۲۰۱۲ [Persian]
- World Health Organization and UNICEF . Elementary school health education program with a focus on its practical aspects. Translated by Susan Sadvandian. 2011.
- Behzad D .Social Capital for Mental Health Promotion, Journal of Social Welfare, 2002; 2, (6): 43-50.
- Ghazizadeh SAH. Full-Time Doctors: A Successful Experience in the World. Tehran, Iran: Parliament's Healthcare Committee. 2012.
- Kadivar p. Educational Psychology, Position, Tehran. 2011.
- Bahadori M, Ravangard R, Alimohammadzadeh K, Hosseini SM. Plan and road map for health reform in Iran. BMJ. 2015;351:h4407. doi: 10.1136/bmj.h4407 pmid: 26285708. [Persian]
- Langford R, Bonell CP, Jones HE, Poulou T, Murphy SM, Waters E, Komro KA, Gibbs LF, Magnus D, Campbell R(2014). The WHO Health Promoting School framework for improving the health and well-being of students and their academic achievement. Cochrane Database of Systematic Reviews, 2014” Issue 4. Art. No.: CD008958. DOI: 10.1002/14651858.CD008958.pub2.
- Hagquist C(1997). Starrin B. Health Education in Schools—From Information to Empowerment Models. Health Promotion International. 12(3):225-32. [Persian]
- Franks , AL, Dino, GA, Horn, KA, Gortmaker, SL, Wiecha ,JL, et al. School-based Programs: Lessons Learned from CATCH, Planet Health, and Not-On-Tobacco. Preventing Chronic Disease [Internet], 2007;4(2). Available from: http://www.cdc.gov/pcd/issues/2007/apr/06_0105.htm. Freeman R, Bunting G. A child to child approach to infants and toddlers. J Am Diet Assoc. 2004;104(1): 65-70
- Chalmers L (2013). Modifying curriculum for the special needs student in the regular classroom.
- World Health Organization . Health Promoter Schools New Horizons in School Health, translated by Ali Ramazan Khan. Babol University of Medical Sciences, first edition. ۲۰۰۹
- Freeman R, Bunting G. A child to child approach to infants and toddlers. J Am Diet Assoc. 2004;104(1): 65-70
- Perry CL, Zauner M, Oakes JM, Taylor G, Bishop DB. Evaluation of a theater production about eating behavior of children. J Sch Health. 2002 Aug; 72(6): 256-61.
- Sajjadi S M. Explaining and Evaluating the Rational Approach to Religious Education (Capabilities and Disadvantages.) Educational Innovations. 2006;4(11):26-46. [Persian]
- Qasemi H , Kazemi M. Analyze the content of the Elementary Sixth Grade Elementary School Textbook and its extent of conformity with the Qur'anic principles and document of the fundamental evolution of education. Educational Innovations .2013;13(52)100-116.
- Solomonnejad A. Teaching Methods of Religious Education Tehran, samrt. 2012. [Persian]
- Keshavarz L. Indicators and Damages of Religious Education. Islamic Journal of Biology. 2009;3(6):93-122. [Persian]
- Shekari A, Rahimi H , Gharba M. Pathology of Ethical Education from a Hidden Curriculum Perspective (Case Study: Kashan University.) Higher Education Curriculum Studies. 2014;5(9):124-143. [Persian]

19. Nourian M. An Investigation of How to Apply the Principle of Emphasis in Designing Elementary Second and Fifth Grade Textbooks. *New Educational Thoughts*.2009;4(3):127-144. [Persian]
20. Jam khanehe kElementary Education Ethics and Content Analysis of Persian Books. M.Sc. in Educational Planning, Kurdistan University.2011.
21. Arizi H R, Abedi A. Elementary School Textbook Content Analysis in Motivation for Progress. *Journal of Educational Innovation*.2004;2(5):29-52. [Persian]
22. Tahmasebpour M, Banihashem Kaleibar MH, Golchin K. Prediction of high-risk behaviors based on personality traits in drug addicts. *Contemp Psychol*. 2017;12(Special Issue):1125-9. [Persian]
23. Buschner .C. Teaching children movement concepts and skills: Becoming a master teacher. Champaign JL: Human Kinetics. 2013.
24. Kirkwood T. Our global age requires global education: clarifying definitional ambiguities. *Social Studies* 2001; 92(1): 10-5.
25. Esfahani M. Health law. 1st ed. Tehran, Iran:Tandis; 2006. [Persian]
26. Ebadi N, Ranjdoust S, Azimi M. Task-Based Curriculum Education in Nursing Master's Degree books based on Task-Based Components: A qualitative study. *3 JNE*. 2019; 8 (1) :36-44URL: <http://jne.ir/article-1-1013-fa.html> [Persian]
27. Eskandari H, Rafiipour Sh . Curriculum of the Health Education Community in Schools from Preschool to Preschool, Department of Health Communication and Education, under the supervision of the Textbook Planning and Writing Office, Tehran.2005. [Persian]
28. Nazoktabar H, safarfar A, khamseh F. Correlation of Islamic life style and Social Wellbeing and Psychological security. *Islamic Life Style*. 2020; 3 (3)URL: <http://islamiclifej.com/article-1-271-fa.html>
29. Ranjdoust S. Role of Islamic Life Style in Reducing Newfound Social Harms. *Islamic Life Style*. 2019; 3 (2) :83-90 URL: <http://islamiclifej.com/article-1-279-fa.html> [Persian]
30. Hosseini Mehr A. Analysis of the content of sixth grade elementary books in terms of paying attention to religious teachings. In the collection of articles of the First National Congress of Visual Culture and Religious Thought, Qom.2014. [Persian]
31. Yazdian F . Content Analysis of the Eighth Grade Sky Messages in terms of Attention to Learning Objectives. Master Thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Islamic Azad University, South Tehran Branch.2017. [Persian].